

PERSPEKTYWY PODLASKIEGO RYNKU PRACY

Dr Cecylia Sadowska-Snarska

Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku

Plan prezentacji

2

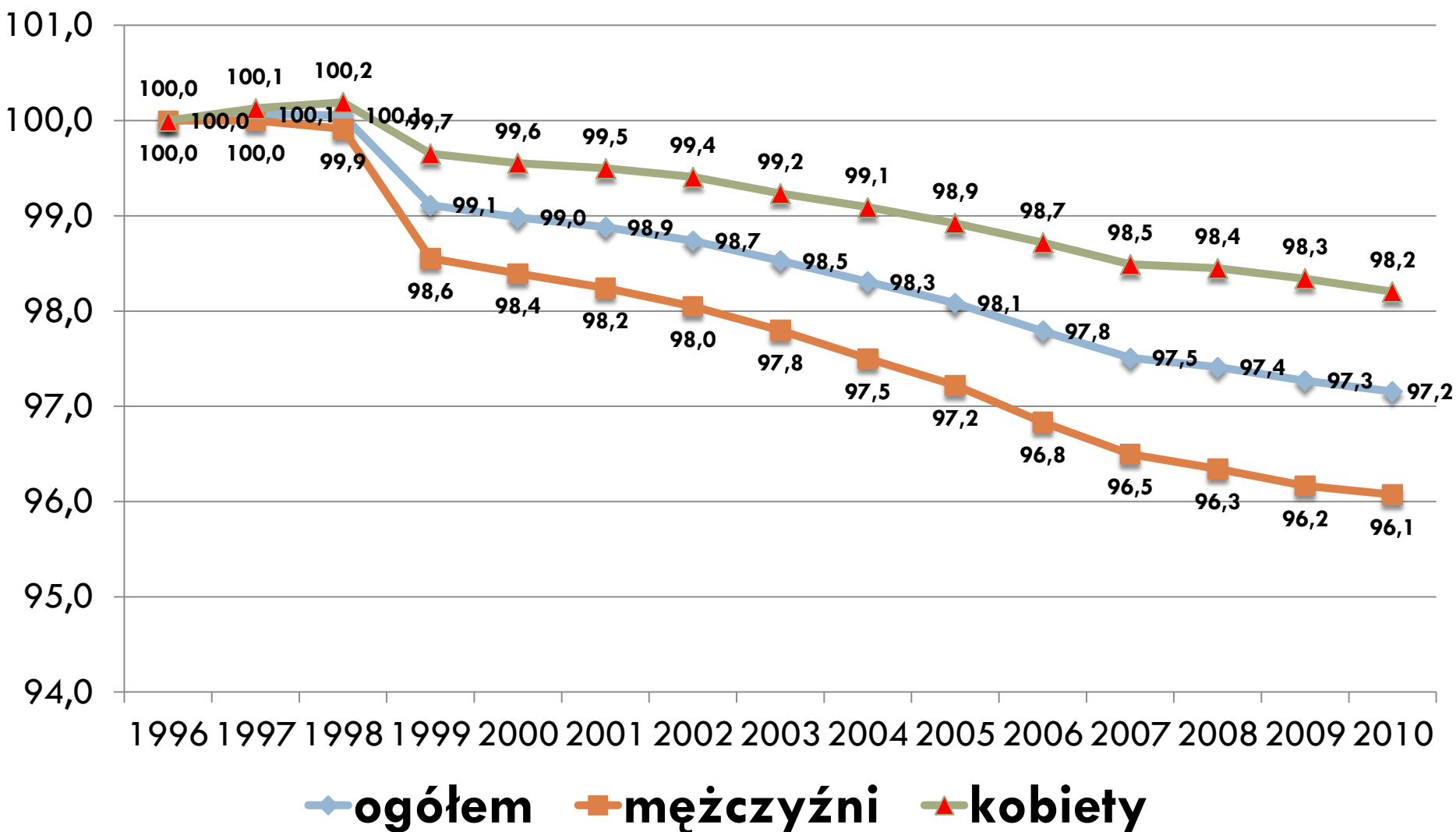
1. Sytuacja demograficzna w woj. podlaskim na tle trendów światowych.
2. Zapotrzebowanie na pracę w perspektywie 2020 roku.
3. Co zrobić, żeby nie być bezrobotnym?

SYTUACJA DEMOGRAFICZNE W WOJ. PODLASKIM

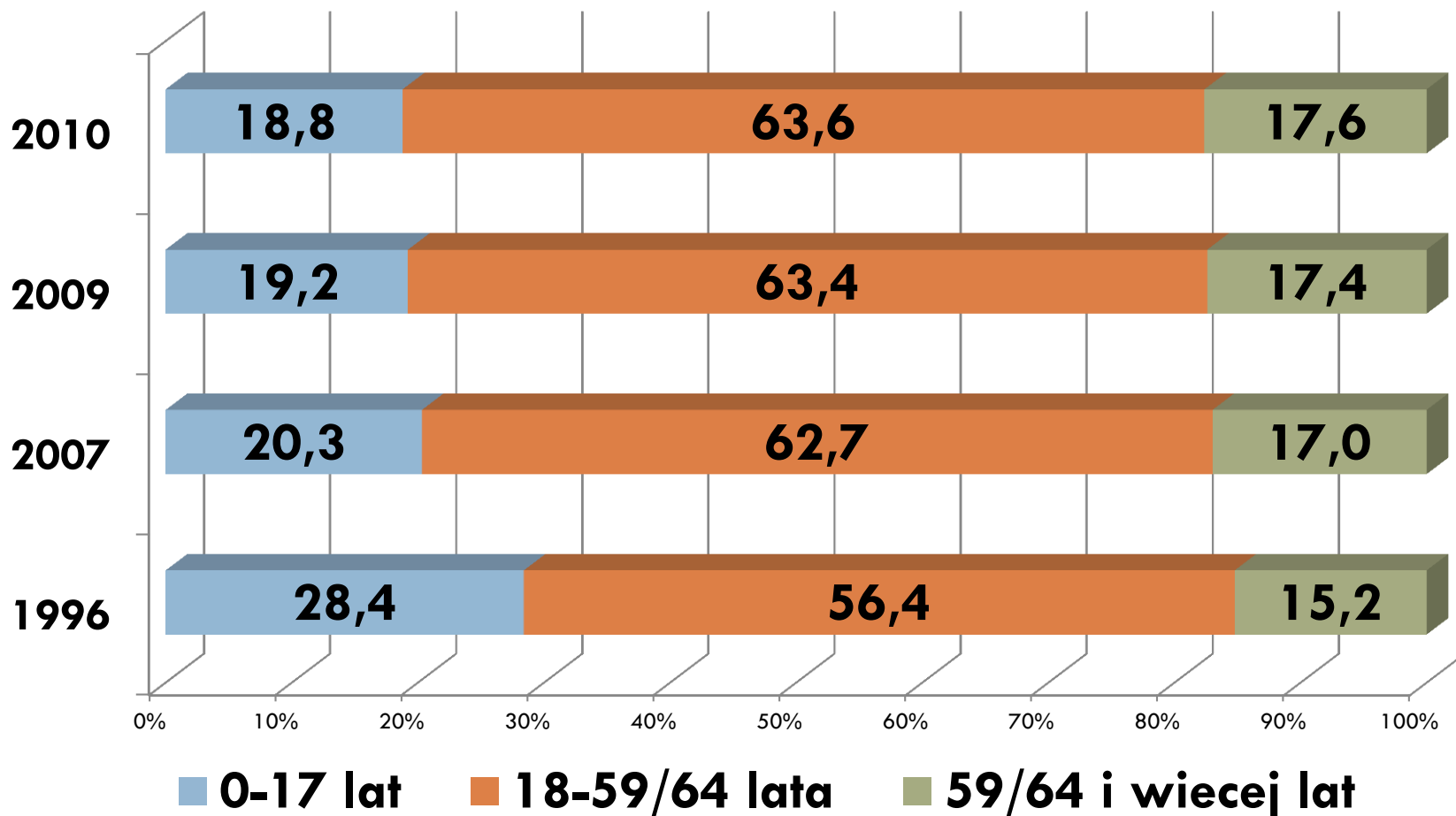
1. Kierunki zmian w latach 1996-2011.
2. Prognozowane zmiany do 2035 roku.

Dynamika liczby ludności województwa podlaskiego według płci w latach 1996-2010 (1996=100)

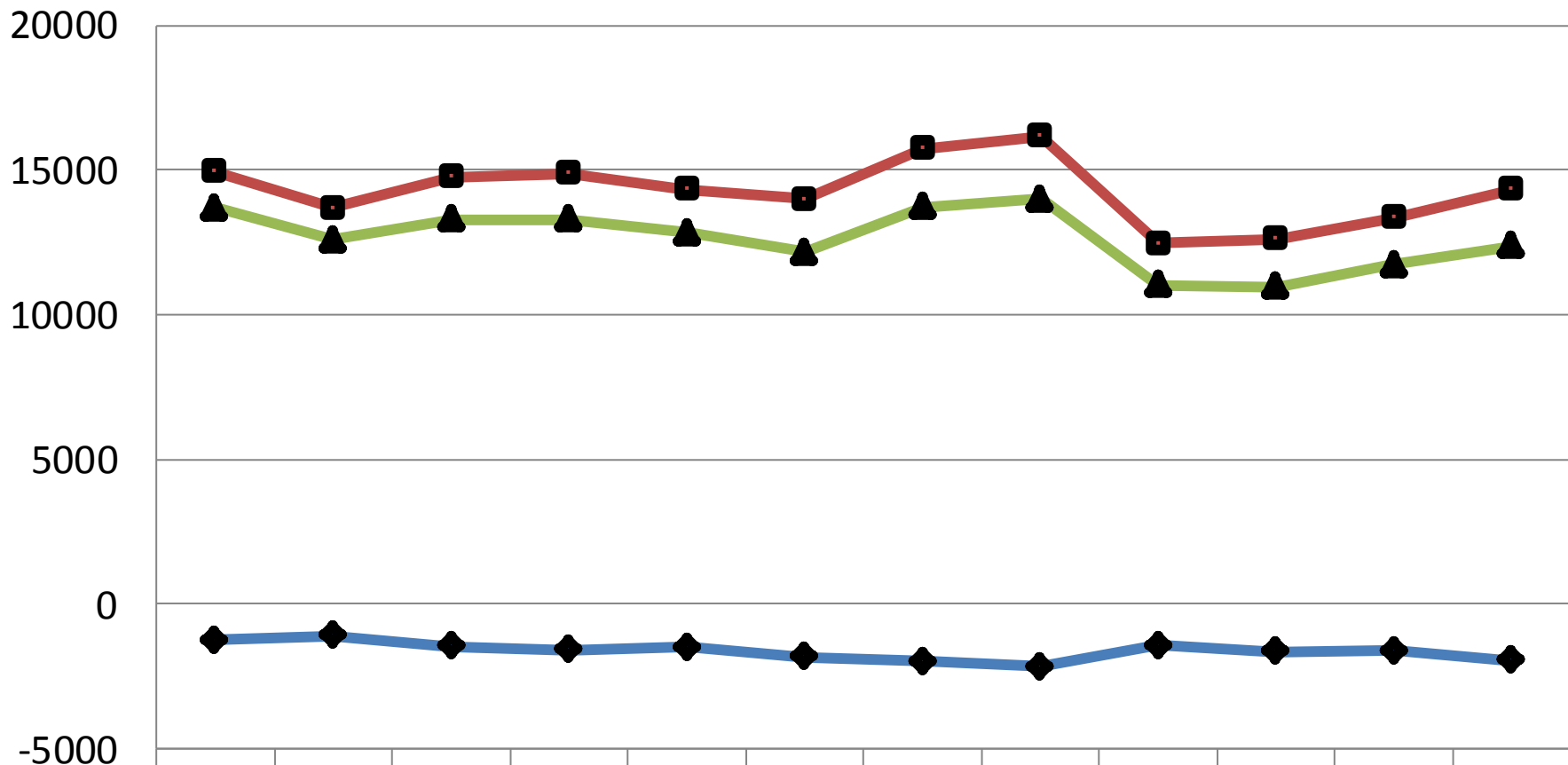
4

Zmiany struktury ludności według grup ekonomicznych

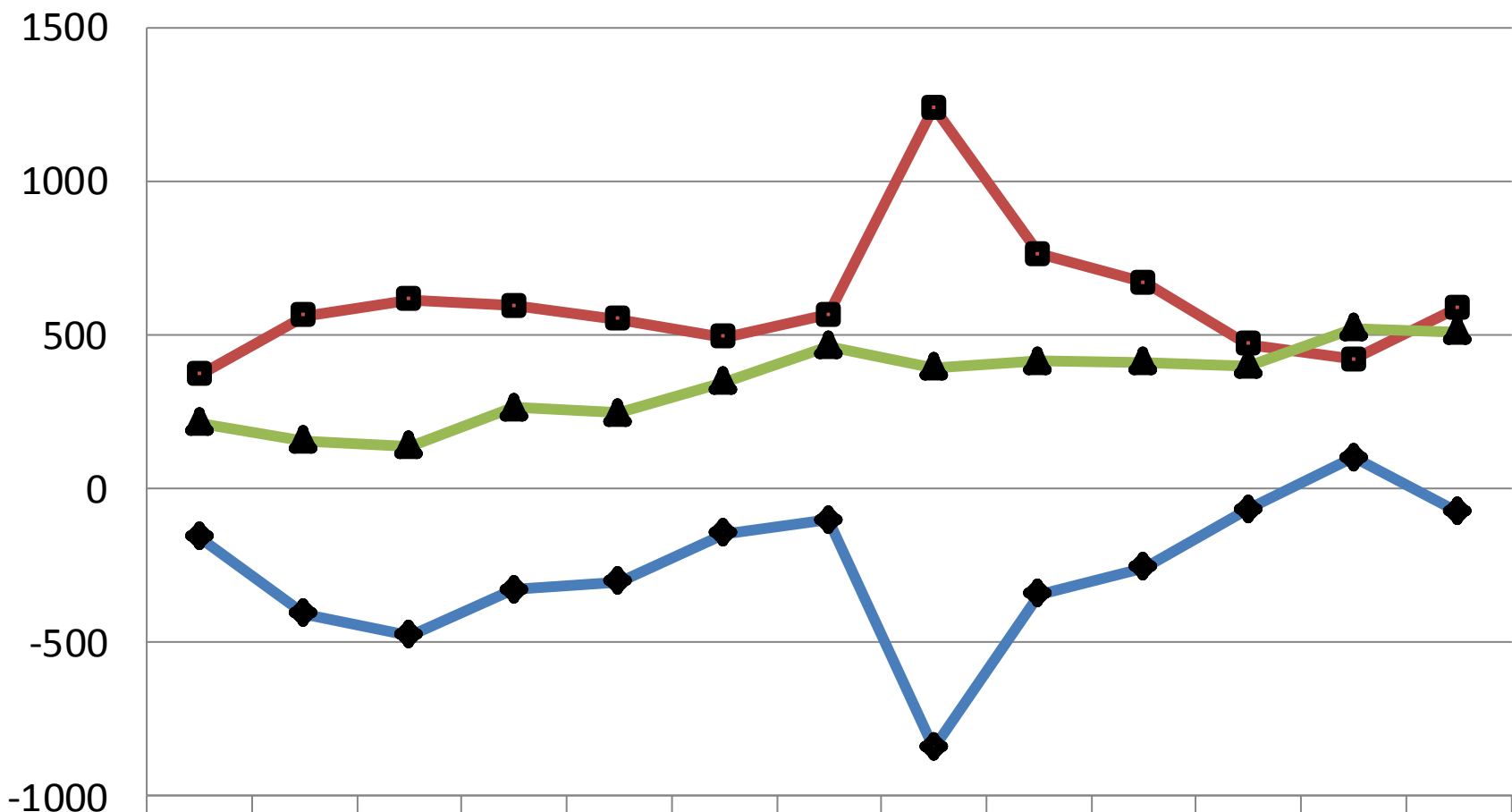

Migracje wewnętrzne na pobyt stały w województwie podlaskim w latach 2000-2011

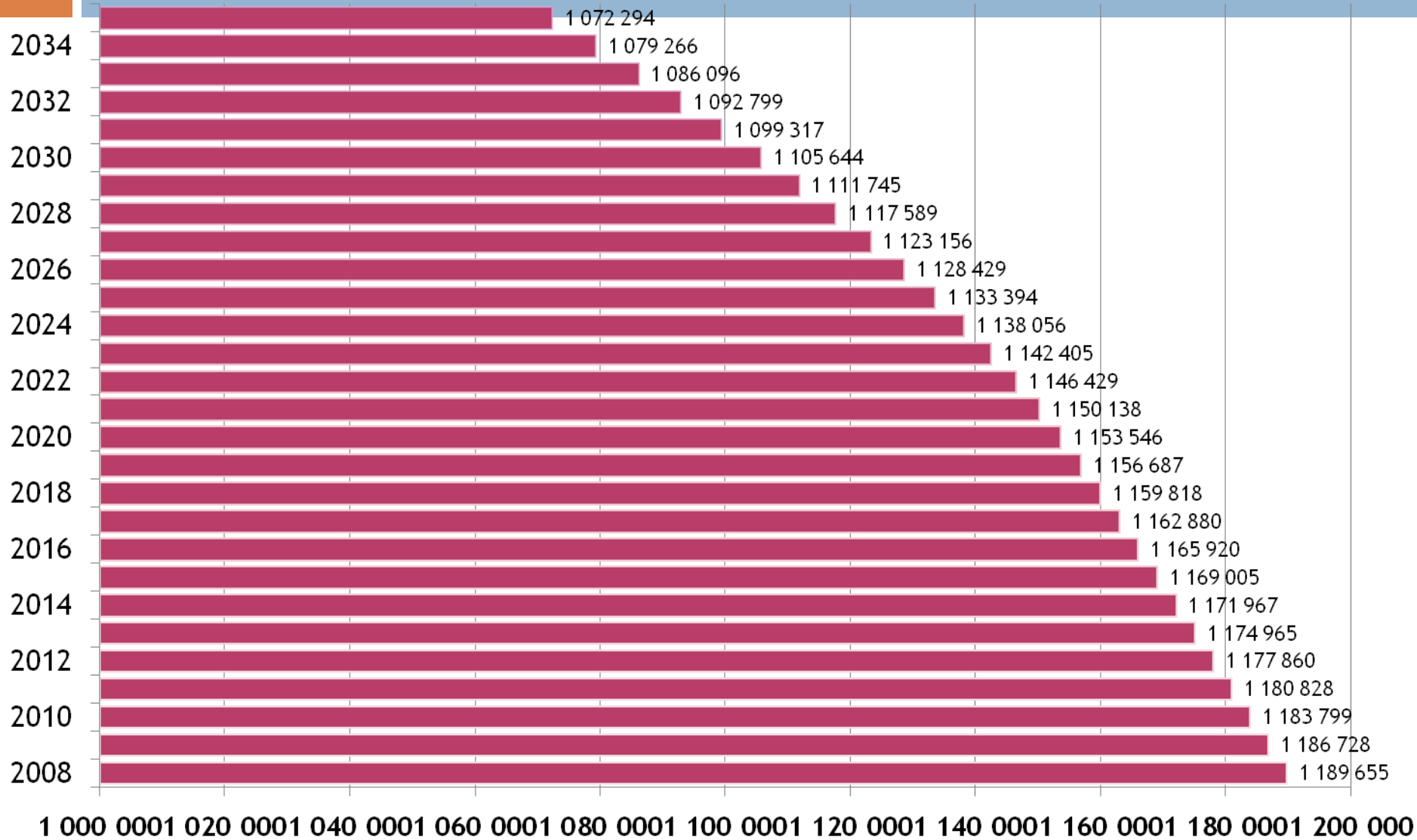
◆ Saldo	-1255	-1100	-1481	-1589	-1508	-1838	-1994	-2182	-1440	-1652	-1616	-1974
■ Odpływ	14942	13688	14772	14874	14342	14000	15732	16188	12458	12625	13347	14347
▲ Napływ	13687	12588	13291	13285	12834	12162	13738	14006	11018	10973	11731	12373

Migracje zewnętrzne na pobyt stały w województwie podlaskim w latach 1999-2011

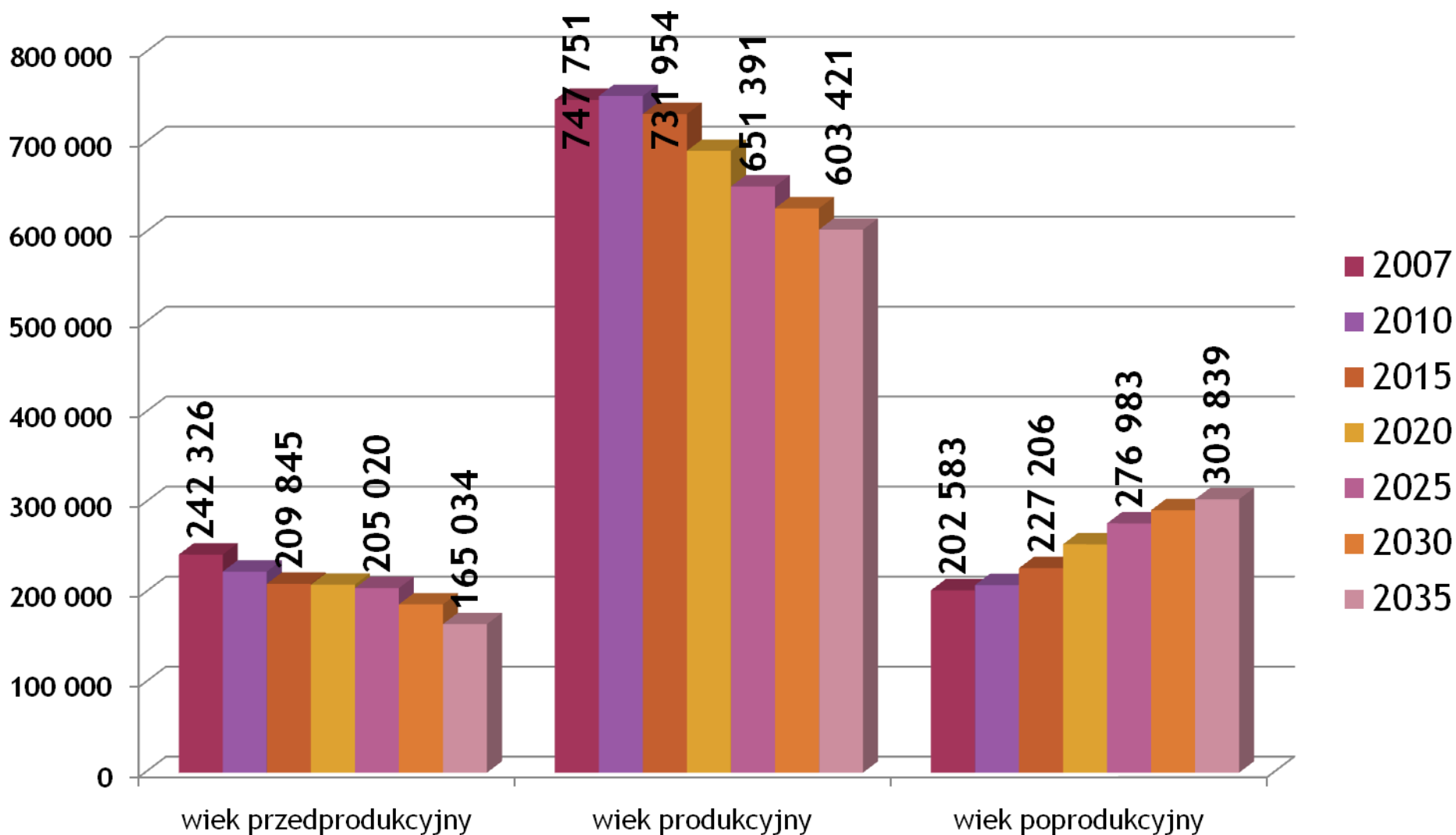

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
◆ Saldo	-159	-408	-477	-331	-305	-147	-103	-844	-346	-258	-69	100	-76
■ Odpływ	371	563	615	593	551	493	565	1238	761	668	469	421	587
▲ Napływ	212	155	138	262	246	346	462	394	415	410	400	521	511

Prognoza liczby ludności do 2035 roku w woj. podlaskim

Liczba ludności województwa podlaskiego według ekonomicznych grup wieku
w 2007 r. (dane rzeczywiste)
i w latach 2010-2035 r. (prognoza)

Reasumując...

- w wyniku procesów demograficznych obserwuje się proces **zmniejszania liczby ludności** województwa podlaskiego, w tym **zbiorowości potencjalnych zasobów pracy**. Tendencja ta będzie kontynuowana w okresie perspektywicznym (do 2035 r.);
- malejące zasoby pracy mogą negatywnie wpłynąć w przyszłości na równowagę na regionalnym rynku pracy poprzez **wywołanie stanu deficytu siły roboczej** oraz **ograniczać możliwości rozwojowe regionu**.

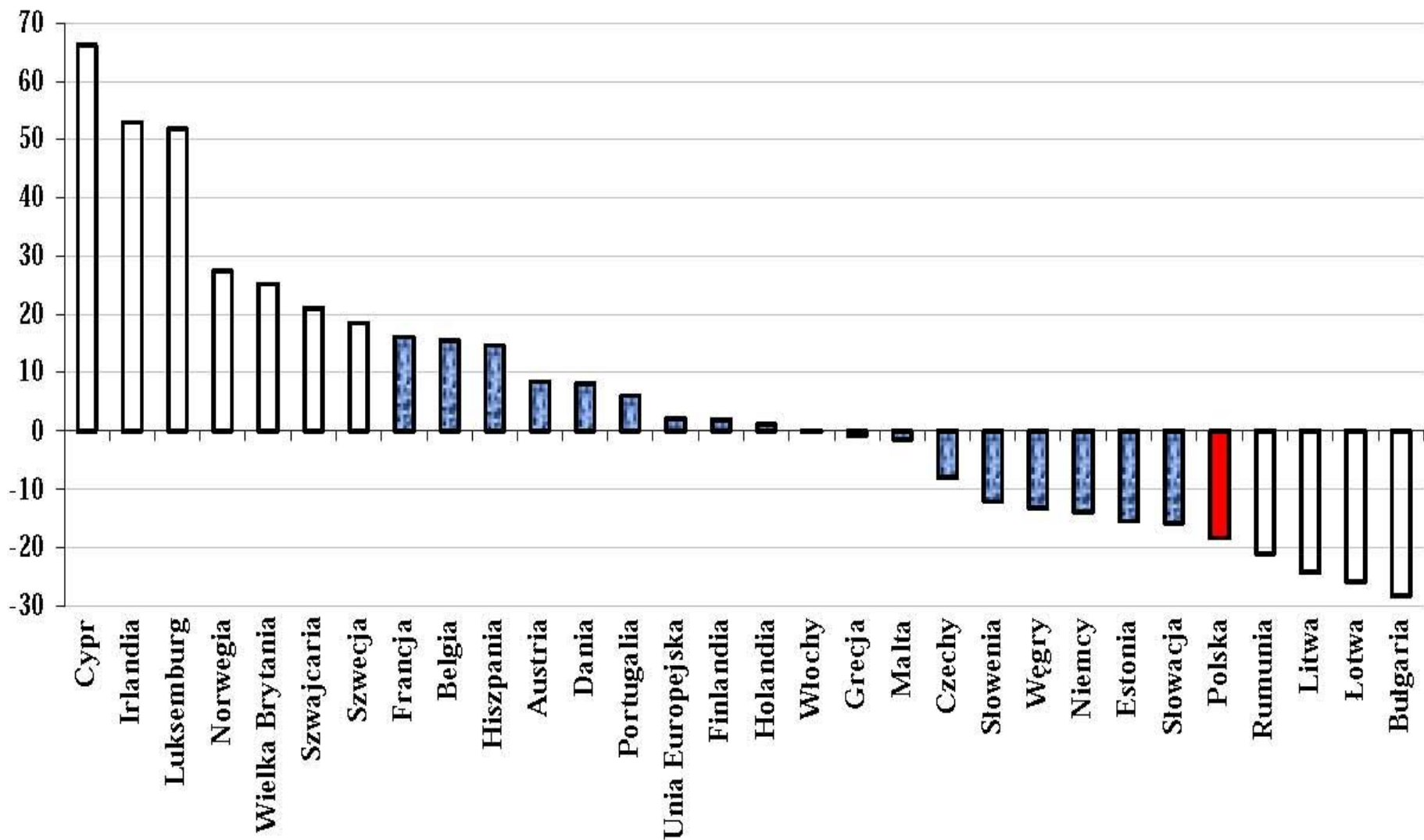
A JAK JEST NA ŚWIECIE,
EUROPIE, W POLSCE....

Prognoza demograficzna ONZ do 2050 roku

	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	Zmiany
Świat	6 512	6 909	7 302	7 675	8 012	8 309	8 571	8 801	8 996	9 150	2 638
Europa	729	733	734	733	729	723	716	708	700	691	-38
Afryka	921	1 033	1 153	1 276	1 400	1 524	1 648	1 770	1 887	1 998	1 077
Azja	3 937	4 167	4 391	4 596	4 773	4 917	5 032	5 125	5 193	5 231	1 295
Ameryka Południowa	557	589	618	646	670	690	706	718	726	729	173
Ameryka Północna	335	352	368	383	398	410	421	431	440	448	113
Oceania	34	36	38	40	43	45	46	48	50	51	18
	2005	2010	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	
Chiny	1 312	1 354	1 396	1 431	1 453	1 462	1 462	1 455	1 440	1 417	105
Indie	1 131	1 214	1 294	1 367	1 431	1 485	1 528	1 565	1 594	1 614	483
Japonia	127	127	126	124	121	117	114	110	106	102	-26
Rosja	143	140	138	135	132	129	125	122	119	116	-27
USA	303	318	332	346	359	370	380	389	397	404	101
Polska (w tys.)	38,2	38,0	37,8	37,5	37,0	36,2	35,2	34,2	33,1	32,0	-6,2

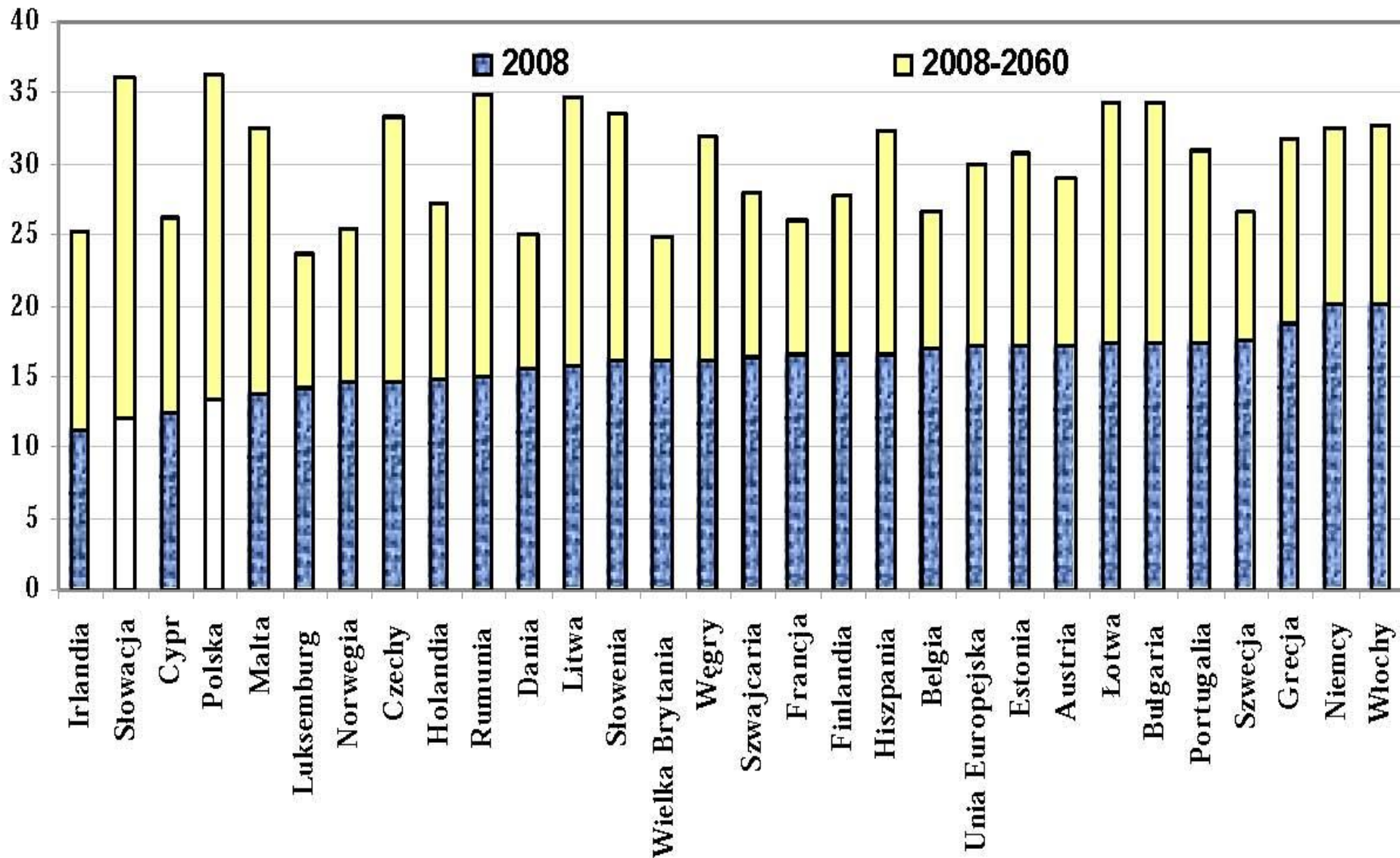
Zmiany stanu ludności w krajach UE27, Norwegii i Szwajcarii w 2060 r. w porównaniu do 2008 r. (2008 r. =100)

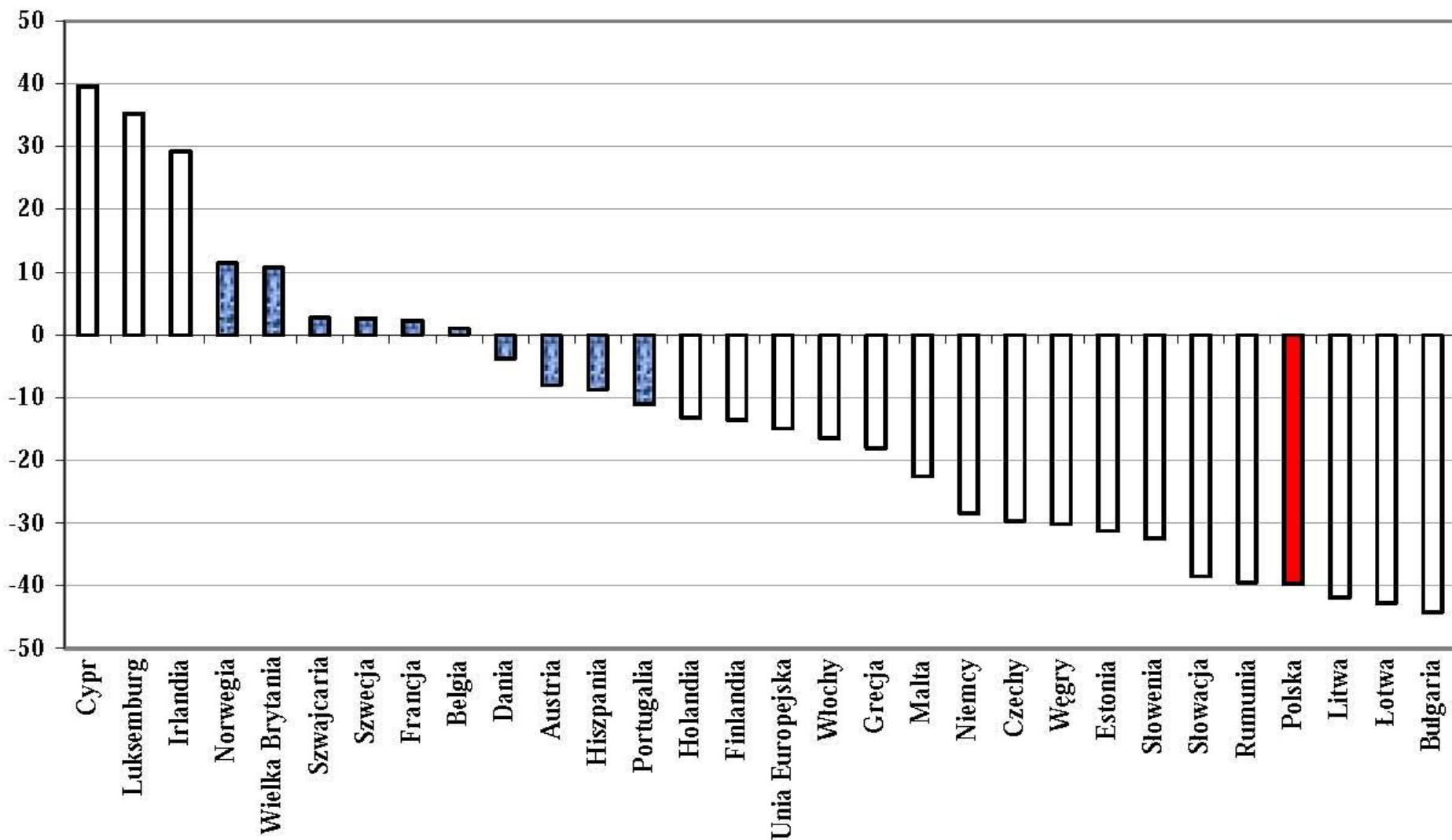
Założenia prognozy demograficznej Eurostatu

	Współczynniki dzietności ogólnej			Skumulowane saldo migracji w tys. 2008-2060
	2008	2035	2060	
Belgia	1,75	1,77	1,79	1680,4
Bułgaria	1,38	1,47	1,55	42,7
Czechy	1,33	1,43	1,52	1 253,5
Dania	1,85	1,85	1,85	389,3
Niemcy	1,34	1,44	1,53	8 183,3
Estonia	1,55	1,61	1,66	-0,9
Irlandia	1,90	1,89	1,88	868,8
Grecja	1,41	1,49	1,57	1 874,7
Hiszpania	1,39	1,47	1,56	11 655,3
Francja	1,98	1,96	1,93	4 375,4
Włochy	1,38	1,47	1,55	11 994,1
Cypr	1,45	1,53	1,60	402,0
Łotwa	1,36	1,45	1,54	-4,9
Litwa	1,35	1,45	1,54	-4,1
Luksemburg	1,65	1,69	1,72	188,4
Węgry	1,35	1,44	1,53	1 008,5
Malta	1,38	1,47	1,55	50,4
Holandia	1,72	1,75	1,77	521,1
Austria	1,41	1,49	1,57	1 501,5
Polska	1,27	1,38	1,49	538,2
Portugalia	1,36	1,45	1,54	2 346,4
Rumunia	1,32	1,42	1,52	357,1
Słowenia	1,32	1,42	1,52	193,2
Słowacja	1,25	1,36	1,47	258,3
Finlandia	1,84	1,84	1,84	334,4
Szwecja	1,85	1,85	1,85	1 211,8
Wlk. Brytania	1,84	1,84	1,84	7 821,1

Zmiany udziału osób w wieku 65 lat i więcej w strukturze ludności ogółem (w pkt. proc.)

Zmiany liczby ludności w wieku 15-64 lat w 2060 r. w porównaniu do 2008 r. (2008 r.=100)

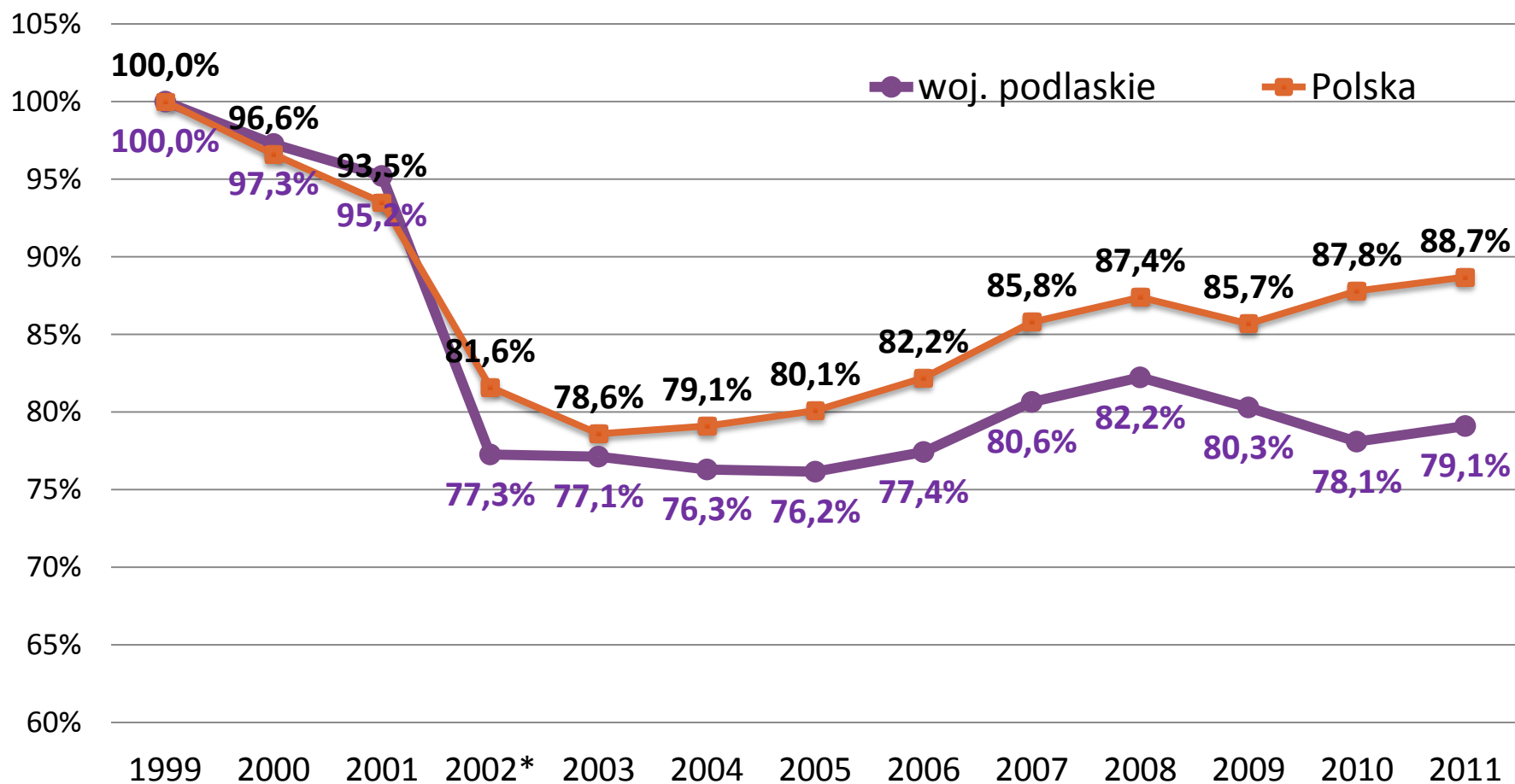

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostatu.

RYNEK PRACY – POPYTOWA STRONA RYNKU PRACY

Współczesne tendencje

Dynamika zmian liczby pracujących ogółem w woj. podlaskim oraz w Polsce w latach 1999-2011 (1999=100)

A JAKI JEST
PROGNOZOWANY POPYT
NA PRACĘ
W UNII EUROPEJSKIEJ?

Prognoza EUROSTATU do na lata 2010-2020

**Prognozowany poziom popytu na pracę według kwalifikacji
na lata 2010-2020 dla krajów UE
(łącznie z Norwegią i Szwajcarią)**

Wyszczególnienie	Liczba miejsc pracy
Nowe miejsca pracy	7 224
Miejsca pracy związane z wymianą kadr	73 066
Ogólna liczba miejsc pracy	80 310

Poziom i struktura popytu na pracę w UE

Powstawanie **nowych miejsc pracy** związane będzie głównie z:

- sektorem usług biznesowych oraz innych usług (blisko 7 mln miejsc pracy),
- dystrybucji i transportu (3,3 mln)
- oraz usług publicznych (1,2 mln).

W szczególności dotyczyć będzie, taki dziedzin, jak: **IT, ubezpieczenia, doradztwo, a także sektora opieki zdrowotnej i pracy socjalnej, dystrybucji, usług osobistych, hotelarstwa i cateringu oraz, w nieco mniejszym zakresie, sektora edukacji.**

Wzrost liczby miejsc pracy, choć nieznaczny (0,3 mln) będzie miał miejsce również w budownictwie.

**Prognozowany poziom zatrudnienia według grup zawodów w krajach UE
(łącznie z Norwegią i Szwajcarią) w okresie 2010-2020 (w tys.)**

Grupy zawodowe	Nowe miejsca pracy	Miejsca pracy związane z wymianą kadr	Ogólna liczba miejsc pracy (przyrost netto)
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 440	8 456	9 896
Specjaliści	2 675	12 357	15 031
Technicy i inny średni personel	4 471	10 375	14 846
Pracownicy biurowi	-1 193	6 075	4 882
Pracownicy usług i sprzedawcy	2 196	7 945	10 141
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	-2 036	2 094	58
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	-2 143	12 457	10 314
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	-124	5 375	5 251
Pracownicy przy pracach prostych	1 991	7 958	9 949
Ogółem	7 224	73 086	80 310

Struktura popytu na pracę w UE

Wysokie zapotrzebowanie na pracę będzie dotyczyć:

- **specjalistów** - 15,0 mln (w tym 2,7 mln dotyczy nowych miejsc pracy i 12,3 mln związane jest z wymianą kadr). Największe zapotrzebowanie będzie dotyczyć grupy zawodowej – pozostali specjaliści - 7,2 mln, w tym na specjalistów do spraw ekonomicznych, finansowych, rynku nieruchomości, prawników, oraz z grupy - specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych (4,3 mln), w tym na informatyków, inżynierów, fizyków, matematyków;
- **techników** - 14,8 mln (w tym 4,5 mln to nowe miejsca pracy, a 10,3 mln – związane z wymianą kadr). Duże zapotrzebowanie na techników wynika głównie z tego, że często, nawet wykonywanie prac prostych, wymaga złożonych kwalifikacji pracowników, co skutkuje tym, że coraz częściej wykonują ją osoby posiadające wykształcenie średnie. W efekcie tylko połowa pracowników przy pracach prostych będzie miała niski poziom wykształcenia.
- **pracowników usług i sprzedawców** (10,1 mln, w tym 2,2 mln to nowe miejsca pracy),
- **przedstawicieli władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników**, gdzie powstanie około 9,9 mln miejsc pracy, w tym ponad 7,1 mln będzie dotyczyć kadry kierowniczej w średnich i dużych organizacjach (m.in. do spraw administracyjnych, marketingu, logistyki, sprzedaży).

Struktura popytu na pracę w Polsce

W Polsce należy spodziewać się **wzrostu** miejsc pracy głównie w takich grupach zawodowych, jak:

- **pracownicy usług i sprzedawcy** (265 tys.),
- **specjaliści** (149 tys.)
- oraz w znacznie mniejszej skali w grupie pracownicy biurowi, technicy i inny średni personel, przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy.

Natomiast istotnie **zmniejszy się** zapotrzebowanie na pracę w takich grupach zawodowych, jak:

- rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (o 652 tys.),
- oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 90 tys.).

Struktura popytu na pracę

Należy podkreślić, iż w perspektywie 2020 roku będzie **zwiększał się popyt na wyższe i bardziej wyspecjalizowane umiejętności**

**Prognozowany poziom popytu na pracę według kwalifikacji
na lata 2010-2020 dla krajów UE
(łącznie z Norwegią i Szwajcarią)**

Poziom kwalifikacji	Nowe miejsca pracy	Miejsca pracy związane z wymiana kadr	Ogólna liczba miejsc pracy
Niski (ISCED 0-2)	-12 054	18 132	6 078
Średni (ISCED 3-4)	3 668	33 808	37 475
Wysoki (ISCED 5-6)	15 610	21 142	36 757
Ogółem	7 224	73 066	80 310

Działania UE na rzecz zwiększenia zatrudnienia

- Aby stworzyć każdemu szansę na znalezienie pracy, rozwijając bardziej konkurencyjną i stabilną gospodarkę, **Europa potrzebuje wysoce wykwalifikowanej kadry**, zdolnej sprostać obecnym i przyszłym wyzwaniom.
- W UE istnieje więc **pilna potrzeba inwestowania w kształcenie w zakresie odpowiednich umiejętności, i dopasowania kwalifikacji oraz zawodów na rynku pracy w UE.**

Co zrobić teraz?

Inwestować w wiedzę, ale przede wszystkim w **praktyczne umiejętności.**

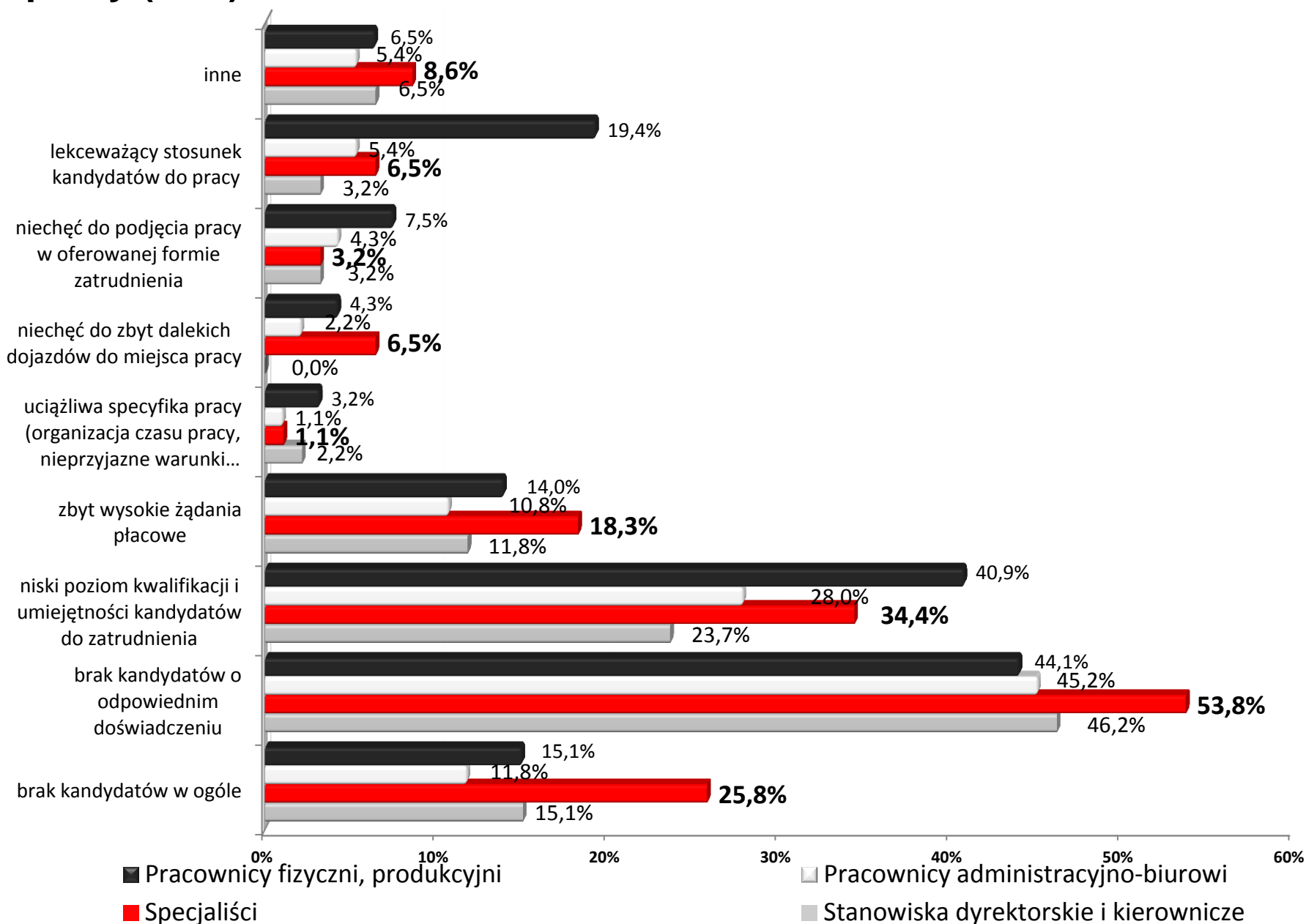
Przyczyny niskiego poziomu zatrudnienia młodzieży w Polsce zatrudnienia

- ❑ z jednej strony, ze znacznie wyższego uczestnictwa polskiej młodzieży w edukacji,
- ❑ z drugiej – z poważnych **trudności młodych ludzi w Polsce w uzyskaniu miejsca pracy**, co związane jest z kolei ze stosunkowo **rzadkiego łączenia pracy zawodowej z nauką w szkole**.

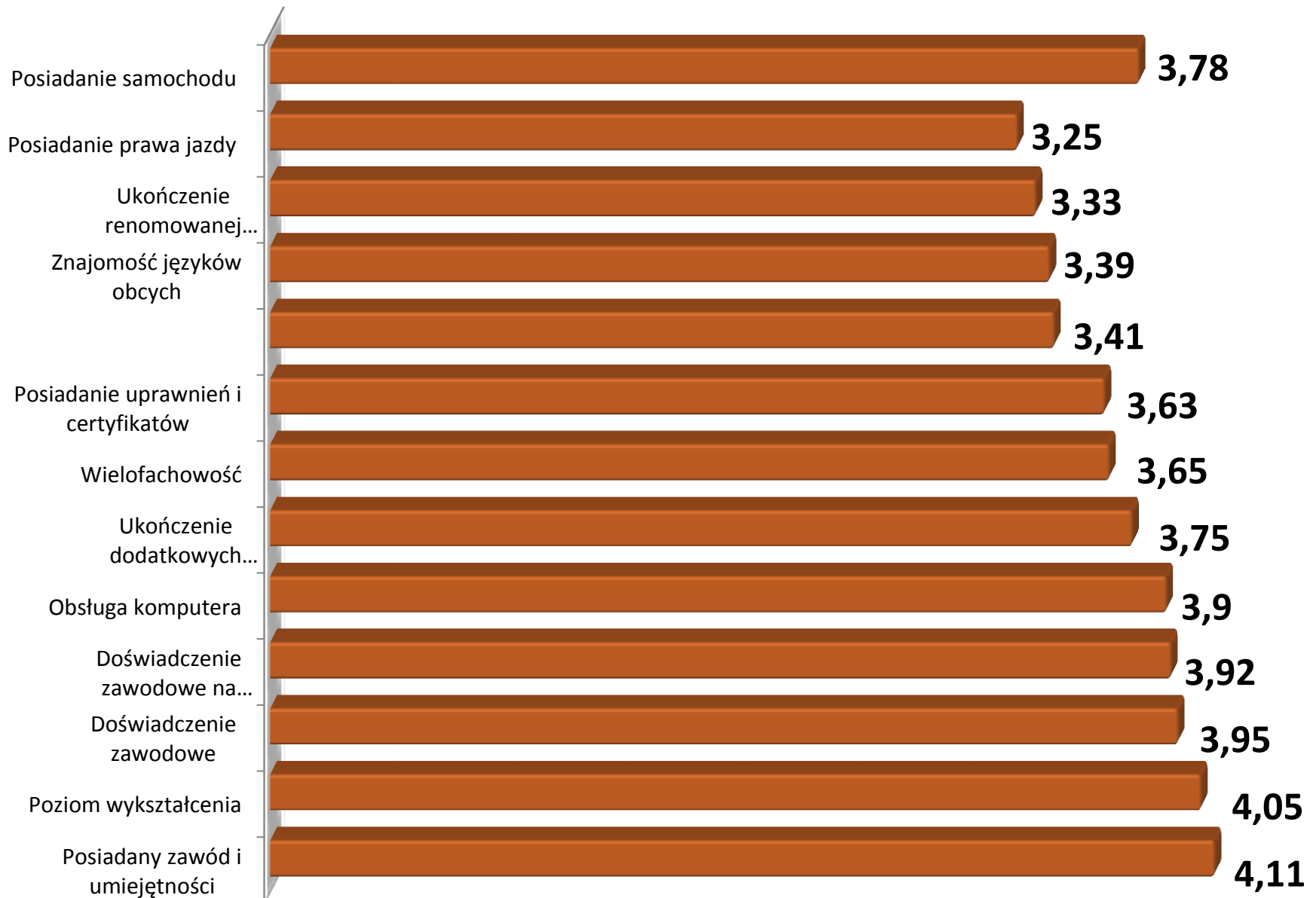
Skala łączenia pracy zawodowej z nauką w szkole cd.

- Dlatego też w zdecydowanej większości pierwsze doświadczenia zawodowe zdobywane są przez młodzież już po zakończeniu edukacji szkolnej.
- Około **$\frac{3}{4}$ ogółu osób w wieku 15-34 lata** (zarówno jeszcze uczących się, jak i te, które zakończyły naukę) nie podejmowało pracy zarobkowej w trakcie nauki (8005 tys. z 11253 tys., tj. 71,1%).
- Wśród osób, które zakończyły cały proces edukacji, doświadczeń zawodowych nie miało 64,5% (4332 tys. z 6721 tys.), co staje się **barierą w znalezieniu pracy**.

Trudności w pozyskiwaniu pracowników na poszczególne stanowiska pracy (w %)

UMIĘTNOŚCI, KWALIFIKACJE ORAZ PREDYSPOZYCJE JAKICH OCZEKUJE SIĘ OD KANDYDATÓW DO PRACY NA STANOWISKA SPECJALISTÓW (ŚREDNIA WAŻONA)

CECHY OSOBOWE JAKICH OCZEKUJE SIĘ OD KANDYDATÓW DO PRACY NA STANOWISKA SPECJALISTÓW (ŚREDNIA WAŻONA)

